

CSIKSZEREDA

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

<p>Mejelenik minden vasárnap. Fűtélési árak: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor.</p>	<p>Felétér szerkesztő: Dr. SZÁNTÓ SAMU ügyvéd.</p>	<p>Nyitóléri cikkek soronként 40 fillért küldhetnek. Egyes lap ára 20 fillér. Híreletési díjak a logocsdobban szánlatotnak.</p>
---	---	---

November 18 — december 13.

Nevezetes események forduló pontját jelenti ez a két datum. Az egyik a Dániel-féle házszabályjavaslattal s a parlament elnapolásával, a másik az új ülészak megügytásával van kapcsolatban. A kormánypart azt állítja, hogy a december 13-iki eseményekkel az ellenzék a parlamentáriszmus színvonalát a legmélyebbre súlyosztotta le s a közben elfeledkezik arról, hogy mi történt november 18-ik napján!

Reszket kezünkben a toll, mikor e nap története eszünkbe jut s végül lemondással tekintünk végig az eseményen, mely a magyar nemzet évezredes történelmének megismétlődése. Soha sem ellenségei igazták le e nemzetet, mindig saját szülőitei adták azt el. Aruba boc-sújtották a nemzet jogait, alkotmányát s ha a magyarok Istene oly éber szemmel nem örködnék e nép fölött, bizony már sokszor eladták volna azt véglegesen németnek, osztráknak vagy bárkinek, a ki megvásárlására vállalkozott. 1849-ben magyar mágánások s mágánisságra törekvő nemeselek alázatos instanciaja kérte fel a minden oroszok hatalmas cáriját, jöjjön be ebbe az országba segítsen a tehetetlen osztráknak leverni az igaz ügy küzdelmét, elpusztítani ez országot. S az orosz cár — ki talán az osztrák diplomacia kérésére nem tette volna meg — engedett a muszkavezetők kérésének.

S az 1904-ik esztendőben ismét magokat magyaroknak nevező emberek ajánlották fel a bécsi udvarnak, hogy elfojtják a parlament szólás szabadságát, megnyirbálják az alkotmányt úgy, hogy a magyar országgyűlésének ezentul semmi más nem kell, mint egy egyszerű vezényszó s az történik a mitonnan felülről, külsországból diktálnak.

A Tisza kormány hosszu sorát követte el a törvénytelen ségeknek.

Eltelkintve az olasz kereskedelmi szerződésektől s a miniszteri székből elhangzott egyéb kijelentésektől, a lex Dániel betetőzte valamennyit a mely után még csak egy van hátra, a háznak ez-lexben való feloszlatása.

S a tennálló törvényeknek ily flagrans arcu el csapása után még van bátorsága a miniszterelnöknek az ellenzéket baudának nevezni s összehasoulítást tenni a november 18 és december 13-iki események között. Amott a kormány a szabadelvű párttal összetörte a magyar alkotmányt, emitt az ellenzék kiverte a magyarországygyűlés házából a darabontókat s a küzdelem hevében összetört néhány széket.

Vajon melyik volt a jogos tett közüle? S melyik csoportját lehet a képviselőháznak baudának nevezni? Szembe áll egymással szövetkezett küzdő ellenzék csoportja Gróf Andrússy Gyulával, Gróf Apponyi Alberttel, Bárá Bányfy Dezsővel, Kossuth Ferencsel az

élén és a kormánypart tábora, csupán olyan emberek, kik Isten tudja miféle érdekből végig támogatnak valamennyi kormányt, keztek csokolnak Tiszának, de ha utána következik Bányfy, vagy Andrússy vagy Apponyi vagy akár Kossuth Ferenc, helyükből sem mozdulnak, megmaradnak kormánypartnak, mert kormánypartnak lenni jó. Ennek a pártnak nincs programja, nincs elve, ez csak kormányt ismer, ez csak kormányt támogat, csak saját érdekei lebegnek szemei előtt s más bibliát nem ismer.

Tehetnek az ellenzéki képviselők ellen bírvádi fejjelentést, megtölthetik honatyákkal a fogház zugolyait, de ezzel a törvénytelen séget törvényessé nem teendik s a magyar historiából a november 18-iki események szégyenfoliját ki nem törlik.

Ha van igazság, Tisza Istvánnak s vele az egész szabadelvű pártunk bukni kell. A nemzet már lulladozik attól az egészségtelen levegőtől, mely ezen párt uralma alatt széles e hazában elterjedt, szabadabb levegőre, szabadabb szellemre vágyik. Az igazságot eltojtani nem lehet.

A szégyenletes Lex Dánielt a gyakorlatban korszul vinni nem tudják. Alkalmazását Tiszának 40—50 mindenre képes személyes híre kívül — a kik különben ép ily személyes hírei voltak Bányfynek is, Széllnek is szerkessem akarja a legmagaslukabb kabal

Karácsonyi vásár!

Gyermekjátékok, ajándéktárgyak nagyválasztékban és rendkívüli olcsó árban kaphatók

Merza Rezső

divatüzletében Csikszeredán.

megretten attól a gondolattól, hogy a házszabályokba s napirend előtt beszélő Andrássy, Apponyi, Bánffy Kossuth a házból darabontok által kivetettessenek.

A mely kormány ilyet külföldi parlamentben elkövetni merészkedne, az a helyen többet egy perőig sem maradhatna. S nálunk még körntazásokat tesz! Még hazaszeretetről, alkotmányról beszél a kendőlohogatásra szavazó 240 honatya vivatát kiáltó reá. S a mint a bécsi körök jóindulatát ismerjük, nekik ilyen ember kell, mint Tisza s őt mindaddig el nem ejtik, a míg bizalmuk van, hogy ígéreteit be fogja tudni váltani. Hogy bukják, lehetetlenné kell tehát tenni egészen. Egyenként kell ujjait levagdálni a hatalom oszlopáról, melybe oly kétségbeesett görcsös erőszakossággal kapaszkodik. S a mikor majd még könnyebben, szabadabban fog lélegzeni az ország! Lidércnyomástól szabadul meg!

A politikai hétről.

A Dániel-féle új házszabály ugy látszik semmilyépen sem tud a képviselőház tárgyalásában alkalmaztatáshoz jutni. Immár 4 - 5 ülés volt s még mindig a régi házszabályok szerint ülésznak, felszólalnak, határoznak s. b. vagy mit is mondok: régi házszabály. Andrássy Gyula szavai után ment rá a tollam. Azok nem régi, hanem jelenlegi egyedül érvényes házszabályok, mert a Dániel-félenél hiányzik azon forma, a mely azt kötelező erővel felruházhatná s az ellenzék egyetlen egy tagja azt kötelező erejűnek el nem ismeri. A királyi kéziratul elnapolt országgyűlést december 13-ikára hívta össze ő felsége, de azt e napon megtartani nem lehetett. A szövetkezett ellenzék az új párt irodájában gyűlekezett s együttesen ment fel a parlamentbe. Itt a magyar képviselőket a

bemenetelhez igazolásra szólították fel. Ezen az üléstermen felállított darabontok láttára a képviselők annyira feldühödtek, hogy székekkel az elnöki emelvény szétszedett darabjaival a darabantokat kiverték a házból, a hova azóta mind a mai napig lábukat be nem tették. Másnap 14-én — minthogy darabontok nem voltak s Percel nem elnökölt — csendes ülés volt, de annál inkább kitört a vihar a következő napokon, a mikor napirend előtt állottak fel egymásután szólásra a házszabályokhoz Andrássy Gyula, Apponyi Albert, Kossuth Ferenc, Bánffy Dezso, Zichy Jenő s az elnök — habár a Lex Dániel szerint ilyen felszólalásnak helye nincs — nem merete őket beszédjük elmondásában megakadályozni. Valamennyi szónok mind egyértelműleg hangoztatta a Lex Dániel törvénytelenességét s azt, hogy azt kötelező erejűnek el nem ismerik s csakis a valóban érvényes házszabályok alapján hajlandók bármiféle egyezségi érintkezésbe belemenni.

A szabadelvűpárt pedig napról napra gyengül, Bolgár, Fernbach, Petrichovich Horvát, Gróf Csakonics léptek ki újabb belőle s még vagy 16-nak a kilépése várható. Közülök Fernbach még csak érdemesnek sem tartotta, hogy kilépését bejelentse.

A miniszterelnök haragtól sápadt arccal, vonagló ajkakkal kél fel politikája védelmére. Rövid indennitást kér s azután a házat felszólítja. S ha indennitást nem, akkor is megteszi s ex-lexben rendez januárban választást. Ez ugyan szintén törvénytelen lesz, de hát mi az a többi után! Ott tartunk ma már, hogy lörvény az, a mit Tisza István akar s a ki a törvénytelen séget ellenzi, az csöcselék.

Igy akarják ellensúlyozni az országának napról-napra megnyilatkozó hangulatok. Az értelmiség hiányzik a népgyűlésekről, mondják. Igen de ott vannak a választók!

S értelmiség alatt a tisztelt kormánypárti lapok a hivatalnokai kart értik. Hát bizony azok nagyobb részben csakugyan kormánypártiak, de csupán azért, mert az állam kenyerét

eszik, belsejleg azonban aligha van egy tizedrésze is jó indulattal Tisza és az ő politikája iránt. Ez az értelmiség természetesen hiányzik a tiltakozó népgyűlésekről, de — bármennyire nem akarnak is arról a kormánypárti lapok tudomást szerezni — a független polgárok zöme ott van s mindenki a legnagyobb gyűlölettel van eltelve a kormány s a szabadelvűpárt iránt.

Ez most az ország meghamisítatlan hangulata s ily előjelek mellett megy bele a kormány az új választásokba, ha fel morán oszlalni a házat.

A főrendiházi ellenzék is szervezkedik. Gróf Károlyi István s több tekintélyes főrendiházi tag vezetés alatt mozgalom indult meg, hogy a kormánytól az indennitást legadják meg. S így ha talán sikerülne is Tiszának azt a képviselőházon keresztüllerészkolni, utjál fogja lörvényerőre emelkedésének állami a főrendiház.

Gróf Tisza István bukását bizonyosra veszik. Állítólag a legutóbbi minisztertanács a lemondással foglalkozott. Mi igaz belőle, mi nem, azt tudni nem lehet, az bizonyos, hogy a nemzet epedve várja ezen pillanat elérézét.

Mielőtt azonban ezen várva várt pillanat bekövetkeznék, végig kell szenvednie a nemzetnek az erkölcsleg különben már is bukott miniszterelnöknek újabb lörvényesítését. Miután a rögzisméjéhez és még inkább a hatalomhoz görcsösen ragaszkodó Tisza István gróf meggyőződött arról, hogy a „lörvének” csufoit kisebbség hatalmasabb és erősebb a „nagy” többségnél és a képviselőház megalakulását a pénteki ülésen is meg tudta akadályozni, elhatározta a képviselőház feloszlatását az indennitás megszavazása nélkül is.

Pénteken este Bécsbe utazott, a hol szombaton délelőtt a király egy órai kihallgatáson fogadta és ugyanaz nap este a képviselőház feloszlatási engedélyvel tért vissza Budapestre a miniszterelnök. Január 5-ike körül felszólítja a képviselőházat és február közepe táján lesznek az új választások.

Két csontváz.

Írta: Szabó Jenő.

Két csontvázat találtak
Együtt a földbe lenni;
Az egyik az jobbgyé volt,
A másik — fejedelem.

Hogyan került egy mirha
Jobbgyé én fejedotem
Kérdezzé bárki ideim,
Én nog nem fejtöhetem.

Mondják, hogy földönt volt
Én fölve szeretlen,
Hí emberével együtt
Futott a fejedelem.

Eh, ki öröndö vele,
Mint lettek odalene
Egyénas mellett örök sirt
Jobbgyé én fejedelem.

Most csontváz mind a kettő
Jobbgyé és fejedelem.
Nincsen se fény, sem árnyék
A siri éjjelen.

Most csontváz mind a kettő!
Lám, a halál mi jó!

Rangot nem adhat ottan
A dekoráció!

De szemem e képről
E kérdést olvasák,
Miért nincs a föld színén is
Ily szent egyformaság?!

Láttam egy szép asszonyt...

Szól a dal hallkan... Láttam egy szép
[asszonyt].
Keze fehér, mint földh porem.
Szeme éjszét, a haja meg barna...
Arca halovány-rózsza levele.

Szól a dal hallkan... Láttam egy szép
[asszonyt].
Rágadt a mosoly bíbor ajkán.
Borongó bunak sötét fátyola ül
Ives metszést márvány homlokán.

Tornote ringó mint tó tükörén a hab,
A szava édes, mint a lúgy zene...
E szép asszony az én szomorú Muzsám,
Árva lelkeknek bús költészelet.

Cseryő Gilbor.

A fahuszár, meg a lova, meg a ló sipja.

Írta: Mikszáth Kálmán.

(Vége)

Mindössze egyszer kellett meggratulálnom egy évben. József-napkor. Egy bíricskós öreg kántor, névszerint Tuschnay Endre tanított ekkor a betűvetőre. Nagy ostobaságnak találtam, hogy a mit az ember elmondhat egy szempillantás alatt, azt egy óráig oda szegzege a papírosra. Csodálkoztam, hogy mitől jó ez? De ezeken a névnapokon csakugyan jó volt. Mert az öreg Tuschnay komponált egy kis versikét, aztán lerajzolt egy árkus papírosra egy óriási szívet, ki is festette pirosra; a piros szívbe be kellett írni a verset és elküldeni a Szepi bácsinak. Azaz, hogy Tuschnay beirta ceruzával s én csak útsótálgattam sajátkezűlleg a tintás tollammal az ő czorulás vonalain.

De hogy így is nagyon unkrötöttem őket én kivettem a formájukból (mert szép írása volt Tuschnaynak), mutatta a Szepi bácsi kritikája, aki meghálálta a legközelebbi hétfőn a gratulációt és így szól:

— Tanulj meg írni öcskös!

És mit ér el a nemes Gróf ur ezen újabb törvényjírásával? Azt, hogy ha nem akar félreállni a békes kibontakozás útjából most szépszerével, kényszeríteni fogja rá egy néhány héttel később a nemzet eljövendő és parrancsoló szava!

A vármegyei közigazgatási bizottság ülése.

Folyó hó 12-ikén tartotta meg a vármegyei közigazgatási bizottság Bece Antal alispán elnöklété alatt szokásos havi ülését. Jegyzőkönyvet vezető Lázár Miklós II. aljegyző volt.

A napi rend tárgyai közül a következőket emeljük ki:

Gróf Tisza István miniszterelnöknek a béli leirata, hogy jövőben a közigazgatási bizottságnak évenként a közigazgatás összes ágazatairól szerkesztési szokott jelentései igye terjedjenek lévén azokban a) csak azon konkrét jelenségek említésének fel, melyekre a bizottság célszerűnek véli felhívni a kormány figyelmét, b) a törvények tapasztalt hiányait a tapasztalt hézagok kiegészítése iránt tessenek javaslatok: c) a fogyni ígérk lehetőleg jüvőben sorolandók fel s azok monerővel könnyen áttekinthető adatok nyújthatók.

Ezen leiratot a bizottság tudomásul vette.

Ugyancsak tudomásul vette a helygymnáziumok a II-od fokú közigazgatási hatóságokat a felbontások visszavonásának megillető joguk terjedelmé és a magánfeleltek közbiztosító hivatalos iratok postai portómentessége tárgyában kiadott körtrendbeli leiratát.

Tudomásul vette továbbá a bizottság a vallás- és közoktatásügyi miniszternek azon rendelkezését, hogy az izraeliták között hittörzsi eltekkel felmerülő s közigazgatási eljárás alá tartozó vitás ügyek első fokban a járási főszolgabíró, rendezett tanácsú városban, a polgármester, másodfokban a közigazgatási bizottság által döntenők el, nyíva állván, az ut arra, hogy a miniszterhez intézések felebezzék, illetve fellérvizsgálta.

A tudási vicinális ut és azon levő mellékhatás építése kezdése és fontartására nézve az érdekeltek hozzájárulását határozatilag állapította meg. Ezen határozat ellen az Unio erdőtörvény részvényirtás és a Trisch és Grösz fakereskedő cég felebbezzések éltek. A bizottság jóváhagyta az alispáni határozatot.

A megyei kórház bizottság szemben a helygymnáziumok idei 100.772 számú, a kórházi tisztviselők fizetésének felmérése tárgyában költ törvényhatósági határozat jóváhagyásának megtagadói leiratával ismét

javaslatba hozta, hogy tekintettel arra, miszerint a fizetésrendezéshez való fedezet az állami díjaknak minden emelése nélkül a költségvetésbe beilleszthető, mi mellett a kórháznak még tekintélyes többlet bevételeire lehet kilátása, rugaszkodik azon korábbi határozatához, hogy a rendelő orvos fizetése a IX-ik osztályba sorozott közigazgatási tisztviselők fizetése és a gondnoké a X-ik fizetési osztályba sorozott tisztviselők fizetésével a III-ik fokozatban összehangolva hozassék, s kérte a jóváhagyás kieszközölését. A bizottság a kérelmet és illetve javaslatot elfogadta s annak érvényesítésére az elnököt felkérte.

Csikszentgyörgy-község egy csendőrségi őrsnek ottan való elhelyezését kérvén azon hozzájárulással, hogy a szükséges lakatánya építtel és 300 korona évi bér mellett rendelkezésre bocsátja, a bizottság eltekintve a kedvező ajánlatról is, mintán egy csendőrségnek Szentgyörgyön való felállítását feltétlenül szükségesnek tartja, a belminisztert annak teljesítésére felírtilag megkeresni határozta.

Csikszentkirály község képviselő-testületének azon határozatát, melyvel Friedländer Lajos és Block Mánó fakereskedőköt a vargási határig terjedő erdei ut fenntartásán s biztosítók letételére kötelezte, nevezett fakereskedők megfelelőben, a felgyanúsításnak helyadatott s a határozat hatályát hiánya miatt érvényen kívül helyeztetni, utasítván az előjárásról, hogy a kérdéses ut jókarban tartására nézve — a használatot véve alapul — a hozzá járulási arány felett érdekeltek között az egyezséget kísérte meg, s ha az eredményre nem vezet, az ügyet határozat hozatalá vögött a járási főszolgabíróhoz terjesztve elő.

Néhány apróbb ügy elintézése után a gyűlés véget ért.

A telepítés Erdélyben, mint a magyar faj erősítésének eszköze.

Vége következik.

Néztek most már, hogy milyenek a viszonyok Erdélyben.

Megnyugvással konstatálhatjuk, hogy a viszonyok ott egészen mások, mint Pannónia keleti részében. Erdély nyugati megyéinek magyarsága nem vonul el onnól, ellenkezőleg, az oláh tömegek húzódnak le és podig elég nagy mértékben, egyrészt az alföldi magyar medence felé és másrészt a nd érselemben Oláhország felé. Az oláhoknak jelenleg is több, mint fele lakik már a tájdonképeni Magyarország területén és ez az arány fokozatosan változik és erősödik a magyarországi részek javára. Ezzel szemben úgy, hogy a székelyek nagyrészt a későbbi években azután teljesen a magam bettivel irtam a gratulációkat, de Szepi bácsi akkor még jobban kifogásolta:

— Nem megy az irás, az e bugatta, se hogy se megy.

Néha eljött hozzánk, ha ráért s maga fogta meg a kezemet, úgy vezeték lettem a tollat, csak hogy gyakoroljam magam az irásban, de csak fejét csóválta.

— Soha se tanul meg írni vége van. Nem lehet szolgabíró.

Magam is megzoppontem. Addig csak megírtam, míg két jóslat leborogott felettem a Gáspár bácsié, hogy folakasztanak és a Divényi Szepié, hogy szolgabíró leszek, addig legutolsó válszathattam a jobbat, de most már Szepi bácsi visszavonta a jóslatát, tehát most már csak folakasztanak.

Ígyelkeztem javítani irásomat s miután hogy már nagyobb gyerek lettem, gimnáziumba küldték fel Rimaszombába, a József-napokra onnan küldöztem az sziveket, de most már Szepi bácsi a legutolsó szívre is csak azt jegyezte meg sa lemondással.

— Hiába, a Kálmánka soha sem tanul meg írni.

De már ez a legutolsó papír-szív összeröve találta az ő jó szívet. Nagy bünyök és szorongatások következtek rá. Immar

már igen mozgékony. A székelyföld nem tudja elartani ezt a szapora faj, úgy, hogy kénytelen elhagyni őseinek földjét, hogy jobb házat keressen. És a jobb háza egyelőre, sajnos, legfőkébezől Oláhország. Ennek az oka az a helytelen vasuti politika, amelynek fogva az erdélyi vasutakat nem a székelyföldön, hanem nagyobbrészt a nemzetiségek lakta vidékeken vezeték keresztül. A székelyföld nem folytán egészen kiesik a nagy vasuti forgalomból, úgy, hogy külső és Erdély nyugati részei között számbavehető kapcsolat nem létezik. És a politika hatalmasan megbosszulta magát, mert a székely nép sokalta nehezebben jut a nyugati részekbe, mint akár Bukarestbe.

A székelyeknek az a része többé, amely különböző nyugat felé vonulna, jelenleg a földrajzi, illetve technikai közelség folytán tulajdonban Oláhországba nyomul, ahol idők múltán reánk nézve örökre elvész. A székelynép főlölege a nyugaton is elhelyezkedés talaina, oda kell tehát terelni az elvándorlást, mert így megmenthetjük és a magunk céljaira használhatjuk fel véréinket. Az olyan nagy hűhóval hirdetett iparpolitikás nem tarthatjuk vissza a székelynépet, s addig, míg ezzel valamit elérhetünk, a székely-ég lelo kivándorol Oláhországba. Sajnos, nem vagyunk abban a róssza helyzetben, hogy ezen a gyereáru kivándorlást aggodalom nélkül nézhesünk. S ezért annak véget kell vetelnünk, amire a legalkalmasabb eszközök a telepítés mutatkozik.

Mit akarunk elérni az erdélyi telepítéssel? Azt, hogy a székelyföld és az alföldi magyar medence közt az összefüggést visszaállítsuk és hogy Erdély nyugati megyéinek gyenge magyarságát újra meg erősítsük. Milyen kell, hogy legyen ez a telepítés? E tekintetben három főkérdésre kell megfelelnünk, és pedig arra, hogy:

1. Hol telepítsünk?

2. Mily emberanyagot alkalmazunk?

3. Kis milyen eszközökkel telepítsen?

Az első kérdést illetőleg különben azt kell tekintetbe vonnunk, hogy a természetes folyamat milyen irányt követ. Azt tudjuk, hogy a magyar ember a hegyekre fel nem megy, az csak a sík vagy dombos vidéken, a völgyekben éri jól magát. Azt a jelenséget is figyelemmel kiérthetjük, hogy a magyarság a magasban felvő és félre-ebb helyekre a völgyekbe, a síkságra húzódik le. Ebből önként következik, hogy a telepítésre csak Erdély sík, természetny területére nagyobb vilgyői használatok, a kisebb völgyekbe csak fejlett iparral körülvonulhatunk be. Ezzel kapcsolatban nem szabad figyelmen kívül hagyunk, hogy első sorban azokat a vidékeket kell felkeresnünk, ahol már magyarok laknak, akikre a telepésnek, mint biztos alapra támaszkodhatunk. Nézzük most már, melyek volnának ezek a vonalak?

— Nem megy az irás, az e bugatta, se hogy se megy.

Néha eljött hozzánk, ha ráért s maga fogta meg a kezemet, úgy vezeték lettem a tollat, csak hogy gyakoroljam magam az irásban, de csak fejét csóválta.

— Soha se tanul meg írni vége van. Nem lehet szolgabíró.

Magam is megzoppontem. Addig csak megírtam, míg két jóslat leborogott felettem a Gáspár bácsié, hogy folakasztanak és a Divényi Szepié, hogy szolgabíró leszek, addig legutolsó válszathattam a jobbat, de most már Szepi bácsi visszavonta a jóslatát, tehát most már csak folakasztanak.

Ígyelkeztem javítani irásomat s miután hogy már nagyobb gyerek lettem, gimnáziumba küldték fel Rimaszombába, a József-napokra onnan küldöztem az sziveket, de most már Szepi bácsi a legutolsó szívre is csak azt jegyezte meg sa lemondással.

— Hiába, a Kálmánka soha sem tanul meg írni.

De már ez a legutolsó papír-szív összeröve találta az ő jó szívet. Nagy bünyök és szorongatások következtek rá. Immar

kokot és a fekete csabító bogycókat a fánn és gondolták magokban, de jó a tyukoknak, hogy szárnyuk van. Majd neki estek mind a hárman és nagy hűhóval rázni próbálták, de a fa meg se mozdult. Szepi bácsi felriadt a gyermekbajokra, ismeretlen két leányka volt és egy fucska, kakantoll a kalapja mellett; elmosolyodott az örökös-désztől, odaüpegette hozzájuk s ő ráta meg a fát. Rázta, ráta nagy hatalmasan, erősen, az erők pocogtak a gyerekek üjongtak, kaptakák, Szepi bácsi fölpezsdült, megfriesztli a gyermekek örömetől, mint mikor a kivaló mécsre rácsöppen egy kis faggyú és fellobog, csak még jobban ráta, míg egyszer csak a nagy örökös-dészen, a nagy kimelegedésben eleresztette a fát, hátrahanyalt és halva osztá tásze. . . Szép vége volt. Isten akarta azt úgy, hogy a gyermekek szolgálatában haljon ő meg.

De mikor ez történt, már akkor én messze jártam a szülőföldemtől és soha se hallottam semmit a szegény Szepi bácsiról. Az én tudatomban még hosszú évekig úgy élt, hogy folytonosan hordja a játékszereket Gyarmatról.

A másik örogtról, aki ellenséggem volt, jött néha egy kis hír. Vagy tíz év előtt

Erdély bérsei mifelénk két nagyobb völgy azeli át, a Maros és a Szamos völgye. A székelyföldön erdeve az első nyugat, a másik dék felé igyekszik s mindkettő a magyar nyelvterületbe tartozik. A Maros és Szamos több mellékfolyókkal és pedig egyrészt a Kis- és Nagy-Küküllővel és Aranyossal, másrészt a kis és nagy Szamoszal, továbbá a Sebes-Kőrös völgyén és a Mezőség volnának azok a vonalak, amelyek a magyarság eredményével nyomulhatnak a magyarországi erdevekre elő. Ezek az irányok célnak előresére feltétlenül alkalmasak, mert sük és termékény területeken haladnak át, mert a székelyföldet az alföldi magyar medencével összekapcsolják mert végre mindentől eléggé magyarságot találhatunk, amelyekre a telepek biztos, támaszkodhatnak.

Vagyunk arra az elmondott völgyeket és nézzük, milyen népek lakják azokat jelenleg.

A Maros folyó Csikmegyében ered a eleinte szinmagyar vidékeken folyik végig, de a Maros-Torda meg ében vegyes népeséget talál. Völgyének ezen szakaszán 65 községet számolhatunk és pedig 29 magyar többségű, 4 német többségű és 32 oláh többségű. A nem magyar többségű községek közül is azonban nyolcban erős (20-50%), 9-ben gyenge (1-20%) magyar kisebbséget találunk.

A Marosvölgy kisküküllőmezei szakaszán 8 község közül 4 magyar többségű, erős kisebbség van 1 községben, gyenge 3-ban. Torda-Aranyosban 18 község közül 5 magyar, 6 községben erős, 8-ban gyenge magyar kisebbség található. Alau-Fehérmegyében 58 község közül 10 magyar többségű, 11-ben erős, 24-ben gyenge magyar kisebbség mutatkozik s végre a Maros völgyének buyaszegényi részében 115 község közül már csak háromban van magyar többség, 3-ban tekintélyes magyar kisebbség és 29-ben gyenge kisebbség.

A Marosnak most ismertett vonalán tehát van összesen 282 község, amelyek közül ugyanazon 51 a magyar többségű de az idegen nyelvű községek közül is 29-ben tekintélyes, 73-ban pedig gyenge magyar kisebbséget találunk.

A Maros mellékfolyói közül főleg a Kisküküllő, Nagy-küküllő és az Aranyos-völgye szolgálhat az előrenyomuló magyarság hadi útjaként. A 2 Küküllő Udvarhely-megyében ered a míg a Kisküküllő Maros-Torda-Kisküküllőmezyeken át veszi útját, a Nagy-küküllő a két Küküllőmezyét és Alau-Fehért azeli át. A legelsőbb magyar sávját a Kisküküllő völgyében találjuk, ahol 40 község közül 19-ben van magyar többség, 6-ban erős és 4-ben gyenge kisebbség. A nagy-küküllőmenti magyarság már jóval gyengébb, de azért még elegendő arra, hogy a telepítés biztos alapját szolgálhasson, mert 51 község közül 3-ban magyar többséget, 24-ben elég tekintélyes magyar ki-

sebbséget találunk. Végre az Aranyos völgyének 51 községe közül 16-ban van magyar kisebbség, aminek kiegészítéséppen még megjegyzem, hogy úgy az Aranyos-menti, mint a Küküllőmenti magyar községek nagyjából virágzó, erős népeségű helyek.

A telepítés másik főiránya a Szamos folyó, amelynek két része és pedig a Nagy-Szamos Bazterce-Nászoldban, a Kis Szamos Kolozsban ered, a kettő Szolnok-Dobokában egyesül. A Szamosok völgyeiben is nem megvetendő magyar alapot talál a telepítés. 130 község közül ugyanis 16-ban képez többséget a magyarság s ezek között oly erős gócpontok is szerepelnek, mint Kolozsvár, Szamosújvár, Deés, Kolos-Monostor stb. és ezenfölül 50 község öltékpes magyar kisebbséget mutat.

A harmadik irány, melyben elő kell nyomulnunk, az Ott völgy. Czikmegyében erdeve, Háromszék-, Brassó-, Nagy-küküllő-, Fogaras- és 8 ebonmegyék azeli át és a hűlőn folyó, melynek hajjai Oláhország felé lömpdlyögnek. 76 községe közül 7-ben van magyar többség és 18-ban számbavehető magyar kisebbség.

De nem szabad figyelmen kívül hagyunk a Mezőséget sem, mely úgy fajtagazulásánál, mint topográfiai viszonyainál fogva telepítésre igen alkalmas és a Sebes-Kőrös völgyének bevonásával középpontját szolgálhatná egy harmadik fővonalként, amely a nagy magyar medencét a Székelyfölddel összeköti és egyszerűságra a tömör oláh tömböt részekre osztja s ez által tömegrejtést csökkent.

Nekünk egyelőre nincs semmi szük-ségünk arra, hogy hazánk valamennyi idegen ajku polgárát magyarrá gyurjunk át különben is lehetetlen volna, egy néhány millió idegen nyelvű tömeget márvól holnapra eltüntetni, de a jövő szempontjából hazánk iránti kötelességünk minden olyan intézkedést megtenni, amely a nemzeti állammá való ki alakulása nehézségeit eliminálja. Ha mi megmaradunk jelenlegi politikánk mellett s a magyarság erejének, hatalmának, a magyar orkika kiterjesztésének érdekében erőlyes eszközökkel fel nem lépünk, akkor mi ezzel a passzivitással tényleg szaporítjuk a nemzeti állam kialakulásának nehézségeit, mert időt engedünk arra, hogy nemzetiségünk, gazdaságilag, szellemileg és politikailag megőrösöljenek.

Az asszimiláció folyamata természet-szerűleg nem lehet gyors, különösen ott, ahol a magyarság számaréje kicsiny. Azért kell előszörban arra töreködnünk, hogy a nemzetiségi nyelvetérleteken ezt a gyenge magyarságot megerősítsük, mert hiszen a szivódás, a felszívódás lejárólásával ugyanolyan mértani arányban gyorsul.

A telepítés ismertetett irányai egye-dül alkalmasak arra, hogy ezen vonalak-laladjuk. Csatornázunk kell Erdélyt és ezen

széles csatornába belebocsátani a székely és a magyar medence emberfeleségét. Ezek a csatornák idővel megtermékenyítik egész környéküket friss magyar kultúrával. Magyar hazaszeretettel és előkedzésükkel a talajt arra, hogy később ezen csatorna-hálózatot kibővítsessük, hogy ezen főcsatornák kősd ismét kisebb, üszekűtő csatornákat itassanak be. Ha ezen csatornahálózat kiépítésre kerül, ha a magyarság arányát rövid időn belül csak 40%-ra emelni is tudjuk, ugy arul munk Erdélyben is feltétlenül és örökidőkre biztosítva van, mert az a 40%-os magyarság, ha jól van felcsatva és így beolvassító erejét az egész vonalon érvényesítheti, csodáknak fog művelni.

A második főkérdés, amire válaszolnunk kell, az, hogy milyen emberanyagot használjunk fel a telepítéshez. Az emberanyag megválasztásánál több szempontot kell figyelembe vevnünk. Az anyagot értékeljük, hogy csakis magyar anyagot alkalmazhatunk, idegen nyelvű telepeket meg csak szórvaonyom sem szabad igénybe vevnünk, mert ez csak nehezítene a beolvassítást. Honnét merítjük azonban ezt az emberanyagot? Elsősorban a székelyföldről. A székelyföld szaporán népt nem bírja eltartani s a mutatkozó emberfeleség, amely mint mondtam, ma Oláhországba vonul s végleg elvész a magyar nemzetre nézve, a leggyengyebb erőmmel így Erdély nyugati megyéibe vonulni, ha földelisége a telepítés folytatni ott kielégítésre talál. Sőt a főren meg lehet kísérelni azt is, hogy a székelyföldről már Oláhországba szorult és ottani sorokkal elgyengült magyar véreinket is visszahelyezessük és őket a telepítés céljaira felhasználjuk.

Vannak, akik a székelyeket a telepítésre alkalmasnak nem találják, mert uraskodó, renyho, ravaszok és megbízhatlan. Ez az eloirvetés teljesen töves, mert öpen ellenkezőleg, a székely nép részéről, különösen a marostörleti és udvarhelymezei székelyen alig találhatunk alkalmasabb elemet a telepítésre. A székely végtelenül ragaszkodik nyelvéhez és nemzetiségéhez, a székely a tükörözög tükörözög és nemzeti szempontból teljesen megbízható. A székelysögen kívül és egy idejűleg azonban a magyar medencéből is el kell indítani a segítő csapatokat, amelyek a Maros és Szamos völgyének Magyarországi részét kell, hogy megszállják és Erdély nyugati részén az előrenyomuló székelysöggel kell, hogy összeköttetésbe jussanak.

Ámbár nem tartozik szoroson ide, felvetem azt a követelményt is, hogy a telepítés emberanyagának megválogatásánál az egészségügyi szempontok is figyelembe vétnemnek, vagyis csak földtőlűl egészséges, erős és ép anyagot alkalmazunk, hogy egy hatalmas nemzetlök keletkezését tegyük lehetővé.

Szontagh Pál újságolta, hogy beszélt vele és dicsért előtte, de ő csak a főtét rázta.

— Nem lesz a fiúból semmi, — felelt makacsul, — mert nem a nemességgel tart, hanem a zsidóliberalizáltsokkal.

Vatamely másik ismerősöm is hírtl hozta több évvel később, hogy emlegetett előtte irodalmi oldalról, hogy mennyi idegen nyelvre fordított könyvem van már.

— Mit ér, ha egy hold földje nincsen, — felelte fumiálván.

Nem régen itt font járt nálam, hát akkor fömlögtesztük a szegény Szepi bácsit is s elmondotta róla a fentebbi részleteket: — Nagy számár volt, ugyszólván éhen halt, — majd hozzátette széles nevetéssel:

Ó volt az első nomus ember a világon, aki falovakra kötötte a vagyontát, eleven lovak helyett.

Azóta többször eszembe jutott, álmaimban is megjelent alakja, karneol gombos szürke kabátjában, ezüst óráláncával, katián szimzett selyem mellényén, a Filisk által varrt kényes kordován csizmában, — pedig voltaképpen rongyokban temették el. Hogy így látogtani kezdett, lassan-lassan az a határozatom fogant meg, hogy sírkö-

vet állítatok neki az obecki temetőben. A kékkői faragóknál rendeltem meg egy olcsó követ s arra rávéstem egy keresek talpon álló faluszánt. A kö felállítására Gáspár nagybátyámtól kértam fel a egyszerűságra elküldtem a sírkőre vésendő föliratot:

Díványi G. melletti Díványi Józsefnek emellette: — Mikszáth Kálmán, a tudományos akadémia tagja, aki mégis megtanult írni.

Bocsnánat ezért a hisüségért. Ez az egyetlen eset életembe, hogy akadémiai tagsgommal akartam imponálni. De akkor se az életőn tettem vele kísérletet, hanem egy halotton.

De ezzel is megjártam, mert Gáspár bátyám azt felelő levelemben.

„Ami a sírkövet illeti, édes öcsém, azt bajos lesz felállítani, vagyis kellő helyére juttatni, mert több idevaló lakossal bejárta a temetőt, de egy sincs olyan aki tudná, hogy melyik a Díványi Szepi sírja.

„Ami pedig a feliratot illeti, hát az meglehetően, hogy írni megtanultál, de azt látom, hogy gazdálkodni meg nem tanultál és ilyen bolondságokra költöd a pénzt.”

Nem bántott ez a kis guony megjegyzés, de hogy harminc, vagy legtöbbször mondva harmincöt év múlva senki se tudja a Szepi bácsi sírját, ez igazán lehagzó... Mintha az én kedélyemre hengerítették volna azt a nagy követ, mely neki készült. Harmincöt év múlva senki sem tudja, hol fekszik, mikor még nem is ötven évesek azok a gyerekek, akiket ő becézgetett, kényeztetett, akik kijártak eleibe Pesarénybe. Hát örökös ezen a világon szeretni, jónak lenni?

Senki se tudja, hol fekszik, senkije se maradt, csak egy keresztelvénya van, mondják aki emlékszik a temetőre, aki el tudna a sírjához vezetni, ha látna, de egy pár év előtt megvakult nincs tehát mód. Csak hogyha csoda történne... Ha a kis faluszánt legragna a lovacskúról, megfújna a lovacskán levő sipot. Hiszen, hogy arra a hangra valamely sírről jelt adna egy fuvalom, valamely falóvélezgés vagy isten tudja mi.

A 3-ik kérdés: hogyan telepítsünk? Ide tartoznak a telepítés jogi, gazdaságszociológiai, technikai, közigazgatási és pénzügyi kérdései is az, hogy ki létesítse ezen telepítéseket. Az általam ismertetett telepítési terv nagy arányaitól önkéntes közteljesítők, hogy csak az állam alkalmas annak koraszétvitelére. Csak az állam nyújthat garanciát arra, hogy ezen telepítés úgy pénzügyi, mint nemzeti szempontból a magyar nemzeti érdekeit szolgálja a csak az állam rendelkezik ama nagy eszközökkel, amelyre szükség van. Ez természetesen nem zárja ki azt, hogy egyesek, társulatok vagy pénzintézetek is ne telepítsenek, de ezek is állami ellenőrzés alatt és az állam által kitűzött irányban kell, hogy működjenek.

A modern magyar állam eddig nem fejtett ki nagyobb telepítési tevékenységet és a tényleges telepítések se váltak be valóami idők, mert rendszertelenül telepítettek, mert az anyagot nem választották meg mindig jól és mert akárhányszor különböző nyelvű telepéseket helyeztek el egy és ugyanazon községben. A jelenleg érvényben lévő telepítési törvény, mely a telepítésnek gazdasági, politikai, közigazgatási, jogi és a technikai kérdéseit rendezi, sem felel meg követelményeknek. A Durányi-féle új javaslat sok hiányt mutat és nemzeti szempontból is megelégedőbb, de kétféle, "hogy ebből valamikor törvény lesz. Egy nagyobb szabású állami akcióhoz különbözően így is külön törvény volna szükséges.

Addig is azonban, míg egy ilyen nagy-szabású állami telepítés lehetősége van, sokat lehetne tenni egyrészt a székelyföld gazdasági viszonyainak javításáért, másrészt az erdélyi magyarság erősítéséért. Székely családoknak a nyugati részekben való elhelyezéséről van szó. Ami kevés és tekintetben eddig történt az nem volt megfelelő. Magyarországra, különösen Budapestre hozták őket, ahol tulajdonképpen semmi célt sem szolgálnak, csak szaporítják a város proletariátusát.

A székely családokat csak Erdély nyugati részeibe szabad vinni, ahol rájuk nemzeti szempontból szükség van.

Erdély nyugati részére a székely családokkal való elszállítására egy közvetítő intézetet kellene felállítani, amely sajnórállami felügyelet alatt működne. Igaz, hogy a székely urak egy ilyen intézmény ellen, amelyről különben már többször esett szó, bizonyos idegenkedéssel viseltetnek, hogy egy ilyen akció nagyon sok munkát kezelet volna el a székelyföldről, miáltal a munkák természetesen felszöknek. Ily egyéni indokokat azonban, azt hiszem, nem igen szabad figyelembe venni, mikor oly fontos nemzeti érdekről van szó.

Meg vagyok róla győződve, hogy a telepítés már 20 éven belül lényeges változást idézne elő Erdély néprajzi viszonyainban, mert a magyarságnak az a része, amelynek faji erőt eddig parlagon heverték, érvényesítéshez jutna és mert Erdély oláh-sága 8-10 részre osztatván s ezen részek erős magyar gyűrtel vétetvén körül, erőse rohamosan alá honyatlanok. Légy és kecskésztől a jövő és épen ezért oryendetlenül kell drette küzdenünk, sügnetünk kell minden akció, hogy ez a szép jövő minél előbb és minél biztosabban jelenjen valjék.

Dr. Ludvig Rásó.

A kapitány köpönyege.

Skerlitz kapitány nagyokat lépve és szuszogva törtétt fel a „kis lány“-hoz a negyedik emeletre. Skerlitz kapitány ülés volt a pártfogolta a „kis lányt“. Hogy kiféle miféle volt ez a lány, azzal még a nagy körül bérház lakói sem voltak egészen tisztába, pedig azok mindent szótak tudni. A bérház közudfata szerint a lány öszündijas színintövendék volt és Margitnak hívták. A kapitány azonban egyszerűen „kis lánynek“ szólította, csak néha, bizonyos ellenőrzetlen pillanatokban nevezte Gretchennek, de ilyenkor a kapitány rendkívül önépélyes han-

gulatban volt s mikor a pocakos kapitány önépélyes handulat szállta meg, még a privátdinergyét is Herr Johannak szólította.

Skerlitz kapitány nagy kardcsörömpölések és szuszogások közt feljutott végre a negyedik emeletre. Nagy robajnal nyitott be a kis lányhoz, amikor hirtelen egy ember rohant el mellette. Az előzoba homályos volt a kapitány nem láthatta, ki volt az illető s mire jobban megnézte volna, már be is volt téve mögötte az ajtó. De a kapitány is fogva volt. A rejtélyos alak sietésében az ajtóval becsapta a kapitány ur köpönyegének bal szárnyát.

Hopp! Az ajtó hirtelen újra kinyílt, s a kapitány előtt egy önkéntes állott saját eredőből. Az önkéntes háptákba vágta magát és jelentette:

— Alázatosan jelentem a kapitány urnak, becsiptem a.....

Miro Skerlitz kapitány emberevő tekintetet vetett az önkéntesre és ingerlően dürmögte:

Igen látom! Ön bevan csipve....

Azzal sarokon fordult és faképnél hagyta az önkéntest.

A szobából a kis lány ropogva szaladt a kapitány felé, aki azonban összefont karokkal állott meg előtte és a lábát szétvetve harsogta:

— Gretchen!

Ah! A kapitány önépélyes hangulatban volt. A kis lány tisztába lehetett a helyzetét.

Kapitány! — mondotta sietve szintöly önépélyesen és farkasszemet nézett a felsőbürgi Skerlitz család legidősebb tagjával.

— Ki volt az a tacsó? — dürmögött a kapitány.

— Hogy ki... hogy ki?... csövegte szaporán a kis lány. — Már hogy ki?..

— Már hogy ki!

— Hát... a csösinom!

Ezer mendörögés menkö! A kapitány felpattant, mint egy ágyugolyó. Ilyen piramidális hazugság!

— Le lövötek mint egy verebot!

A kis lány oldalt hajította egy kissé a fejét és valami édes, huncut mosolyt röpített a kapitány felé.

— Megmutassam a születési bizonyítványát?

A kapitány felbűnbűlt. Nem, nem már elhiss mindent. Az ördögbe is, csak nem fog valami írka-firkát silabizálni? Utálta az írást még napiparancsban is. Egyszeriben megnyugodott hát és ledobta a köpönyegét és a kardját.

— Tehát az unokabátyád?

Ugy van! Épen temiatad járt most nálam.

— Ma, ez különös. És miért?

A kis lány ekkor már a kapitány térdén lovagolt. A kis fehér ujjacskáival megsimogatta a kapitány állát és gügyöve durroztolta:

— Oh az én cousinom nagyon bárgyu alak! Nyápic, ügyefogyott, mamlasz!

A kapitány hitott a leirástól és meglepődötten ingatta a fejét.

— No mond!

De igen! Egy kész hűlye. Oh, nem uly dalás, férfias, mint te! Képzeld, az a ütköző kizseretne bűjni az uniformisból. Azt mondja nem neki való a katonakodás. Azt az egy évet sem bírja ki. Kért, hogy protorozáljam nálad. Valahogy dobaszd ki. Hát nem egy mamlasz, mi?

A kapitány állát erősen csiklandozták azok az apró ujjacskák. Nevetett és jókedvűen mondta:

— Ne félj kislány, ugy kidobtam hogy a lába sem őri a földet.

Másnap a szokásos időben ezéles jó kedvel mint egy ütökzetet nyert diadalmas hadvezér rontott be a kapitány a lányhoz:

— Kis lány! — dürmögte öntelen — azt a mamlaszt nagyszerűen kidobattam!

A kis lány huncutul nevetett és édes-kézen mondta:

— Okos gyerek vagy! Te most bocás meg, nem tartoztatok. Vendégem van.

— Ki... kiscoda?

— Az unokabátyám.

— Melyik?

— A civil.

— Hát olyan is él? Merre van, azonban szélűvettem!

A kapitány már be is rontott a melléktérembe, ahol a diván karfáján ott lovagolt hetykén, jókedvűen az önkéntes. Az arcát felfújta és szemellenfél pöfékelte a fiatal a kapitány felé.

Skerlitz kapitány úgy érezte, hogy ő bomba, amely azonnal szét fog robbanni. Rá ordított a vigyorgó alakra:

— Önkéntes!

— Ah!

A cousin előkelő hánysággal állott fel és kissé megbiccentette a fejét.

— Parrud, kapitány! — rászólva ki-mörtén. — Én nem vagyok önkéntes. Csak voltam. És Bothos vagyok, Bothos, a bothások közül. H-val! A kis lány az én barátom! Az öszündijas a szintanodában én fizetem érte. A lakbért is!....

Bothos a bothások közül monoklit csapott a szemére és mosolygott.

A kapitány dühösen fordult sarkon. Amikor az ajtó becsapta maga után, a köpönyegének balzárnya becsorult az ajtóba.

A cousin utána kiáltott:

— Kapitány ur, ön be van csipve...

H I R E K.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter csikszentkirályi Bedő Joákim erzsébetvárosi kir. törvényszéki aljegyzőt jegyzővé nevezte ki.

A belügyminiszter vezetésével megbízott miniszterelnök a gyergyó-kilyénfalvi anyakönyvi kerület anyakönyvvezetőjévé Csató József körjegyzőt nevezte ki.

Színház. A következő színiévad anyagi sikere már biztosítva van. Zoltán Gyula szinzigazgató bérletgyűjtése szokatlan sikerrel jár. Az elsősorok ülőhelyeinek legnagyobb része már el van foglalva, a még hátralévő helyekre bérleti lehet lapunk kiadványainálban. A bérletára csak a harmadik előadással lesz fizetendő. A megnyitó előadás január hó 1-én lesz, ha azonban a vígadó nagyterme e héten teljesen elkészül, lehetséges, hogy Zoltán Gyula színtársulata a beköszönlőt már karácsony első napján tartja meg.

Székely vasutak. Madéfalva állomásától Gyergyószentmiklósig számított 475 km. hosszú vasútvonalra a máv. igazgatóságnak jan. 25. déli 12 órakor árlejtést tart. A munkák és teljesítmények a következők: Az összes föld- és sziklamunkák, a vízmentesítő és csanások ellen biztosító munkák, az ültetvények, a burkolatok, fondások és védőművek, a támasztó és bétefalak, az utépitmények és az alagút összes munkái; továbbá a hidak és áteresztek alapozási és falazási, valamint vasbeton munkái, a műtárgyak vaszerkezetekre elhelyezendő faalkotórészek, a 20 m. nyílásig terjedő pályaműtárgyak faszkerkezete; a felépitményi

anyagoknak, valamint a kavicságyas mőtár-
gyak vasalkatrézeseinek Madfalva állomás-
ról a felhasználati helyekre való szállítása,
a feleltetmény lerakása és bekavicsolása;
az épületek, a vízbeszerzésre szükséges,
helyenként a pálya állagán kívül egyéb léte-
sítmények, végre a pályabeszűrés és elváros-
előállítás. Az ajánlatok alapjától elszólás-
terveket és iratokat, a vonal mentén vég-
zett talajkutatókú és összállításait, valamint
a munka végrehajtására vonatkozó feltete-
leket, továbbá a szerződés-tervezetet, az
ajánlati mintát és a pályázati feltételeket a
Máv. építési szakosztályban (Budapest, VI.
Terezkürt 56. sz. I em.) lehet megtekint-
ni. Az ajánlatok benyújtásához meghívást
ajánlati mintát, a pályázati feltételeket, a
szerződés-tervezetet, a kitöltetlen árjegyzéket
és költségvetést a máv. igazgatósága
központi tornyában (Terezkürt 56. sz.
földszint) lehet megvenni. Ajánlatokat csak
a felsorolt összes munkákra és teljesítme-
nyekre együttesen lehet tenni a máv. igaz-
gatósága építési és pályafenntartási főosztá-
lyánál (VI. Terezkürt 56. sz. II. emelet).
Bérez 114.000 K., melyet jan. 21. déli
12-ig kell a máv. központi főpénztáráni
(Andrássy ut 75. sz.) letenni.

Filletterésztély. Mint értesítünk, a csikszeder-
redai iparos ifjúsági Önképzőközp. folyó évi
december hó 29-án a Kosuth szálloda nagy-
teremben filletterésztélyt rendez, mely az válto-
zatos műsorral, melyre már itt is felhívjuk
a közönség figyelmét. Az előadás után tánc-
levegő, a melyen Rádóly B. Árpád jó szerve-
zett zenekara fog játszani. A meghívók a
napokban fognak szétfordulni.

Tűz Gyergyóremetén. Mint Indósi-
tonk értesít, nagy tűz volt Gyergyóremetén
Mélik István nagybirtokos sződerben: 100
szeker széna és egy teljesen új istálló a
lángok martaléka lett. A tűz a cselédek
gondatlanságából eredt, amennyihelyen égő
szivart dobáltak el az istállóban. A kár meg-
haladja a 10000 koronát.

Nyilvános közönet. A Gyimesközép-
lokon I. évi decemb. hó 4-ik napján az
izraelita iskola alapja javára rendezett eszé-
lyvet jegyeket megváltották: Klein Zsig-
mond lakerezedeő cég Budapest 100 koroná-
val. Becker Henrik, Klein Samuel Brassó,
Weisz Lipót, Wender Dávid, Wenetianer
Mór 20—20, Ehrenreich Albert 14, Bermann
Wolf, Dobál Antal, Friedlaender Lajos,
Goldschlig Orosias, Grosz Béla, Lancel
Mózes, Lencz Károly, Ringwald Márk,
Teichner Jakob cég Székelyudvarhely, Tau-
singer Ármán 10—10, Goldstein Hermann 9,
Botár Bálint 8, Berger Mór, özv. Markovits
Nátmné, Reich Samuel, Vertán Hugó 6—6,
Berl Miksa, Blum Lajos, Bojmy Jakob,
Borsai Mór, Frisch Lipót, Gerson Mátyás,
Gingold József, Góndfeld Lajos, Guttmann
Samu, Hamburg Arnold, János János, Kap-
pos Fülöp, Lancel Dávid, Nissel Lőrinc és
testvére Csikszereda, Neufeld Samu, Paecht
Simon, Pótsa Sándor, ifjabb Rosenfeld Dá-
vid, Schléssinger Dárius, Steiner Gyula,
Schuller Károly és dr. Wasserman Simon
5—5, Ackermann Eliás, Berkovics Bertalan,
Berkovics Zélig, Bermán Izidor, Cholevik
Antal, Elsász Adólf, Geller Ignác, Grosz Józ-
sef, Gyica Márton, Jakabovics Jenő, Jano-
vitz József, Lancel Dávid, Léb Jakob, Lichten-
stein N., N. N., Rosenfeld Márton, Ségel-
stein Mór 4—4, Weiszburg Béla 3, Botár
Béla 2 k. 80 fill., fölist. Benke János, Dia-
mánt N. Frank Albert, fölist. Galóssy Dénes
Gica Dávid, Nagy Tamás. Szimándi Rezső
és Tabák Mór 2—2 koronával. Fogadják a
nemesszívű adományozók az iskolaszék leg-
hatalmasb közönetét!

Gazdák figyelmébe. A kereskedelmi-
ügyi miniszter a széna, szalonna, szeska
és kukoricakörökön a vasutakon kedvezme-
nyes díjtellel szállítása céljából a gazda-
sági egyesületek által kiadott igazolványok
kiállítását és kiadását december 9-től kezd-
ve beszüntette. Ellenben a tengeri bilk-
kőny, gabonafaj, korpa olajpogácsa, árpa
és kukorica dara, takarmányrépa, valamint
marhasző után a folyó évi december hó 31-ig

engedélyezett díj kedvezménynek érvényes-
ségét az az 1906. évi május hó 31-ig meg-
hosszabbította.

A Székely Egyesület Budapestén,
mely a székely ipar és kulturális célok
szolgálatában áll, folyó hó 11-én tartotta
közgyűlését Bedő Albert elnöklésével. A
jelenlések és zárszámok elfogadása után
megtörtént a lelkész állásra Agoston Józ-
sefet, választmányi taggá pedig Beneked
Sándor közigazgatási bíróvá választottak meg.

Övadjunk az aranybányáktól! A bel-
ügyminiszter az összes közigazgatási ható-
ságokhoz leiratot intézett, a melyben
utaltással arra, hogy a New-Yorkban szé-
kelő South American Development Com-
pany az Ecuador kőztársaságban lévő arany-
bányai részére Magyarországon munkáso-
kat akar toborozni, felhívja őket, hogy
a mennyiben törvényhatóságuk területén meg-
felelő mozgalmakat észlelnek, az ilyen
kérdést nyomoztassák ki a ellenük a megtörté-
lt eljárást indíttassák meg, a kintzani szándé-
kozót pedig figyelmeztessék, hogy az
ecuadori viszonyok a magyarországi munká-
soknak egyáltalán nem felelnek meg s
Ecuador kőztársaságban konzuli képviselőnk
sínés, a magyar állam részéről tehát véde-
lemben nem részesíthetők.

Baromfitenyésztés a Székelyföldön. A
székelységnek egyik legszámottevőbb keres-
zeti *baromfitenyésztés*, ha
okszéri gazdálkodással tenyésztének gaz-
daságainak a szürnyeseket. Az utóbbi idő-
ben nagy lendületet vett különösen a pil-
muth tyúk szaporítása s bár tagadhatat-
lan, hogy a reá fordított fáradság igen is
kifizeti magát, a fölcsevelése igen nehéz.
Ezért akar a székelyföldi miniszteri kire-
ndeltég olyan *haj-baromfihoz* jutni, amelyek
már az itteni klímát megszokták s a viszo-
nyok szerint átalakultak. A székelyföldi mi-
niszteri kirendeltég első sorban székely
tenyésztőktől vesz rendes áron itten tenyész-
ésre alkalmas fajtá baromfiakat (Plymouth
rocks, orpington tyúk, emdeni lud, pek-
kingi kacsa) és ezeket baromfitenyésztésre
alkalmas községekben kisgazdáknak cserébe
adja közönséges baromfiért. Egy gazda egy-
fél baromfihól egy törzset (1 kakast és
1 2 tojót) kaphat. Gazdáktrók, szövetke-
zetek előnyben részesülnek. Ajánljuk a szé-
kely gazdák figyelmébe ezt a jóravaló moz-
galmat, melylyel egy ideig elhunagolt ke-
reseti forrást lehetne föllendíteni.

Nagyszerű Karácsonyi Kiállítás nyílt
meg Budapest Erzsébet-kört 28 szám alatt.
Ugyavis Serényi elsőrangú óra- és óksze-
resz cég rendel a lezajabb és legkedvel-
tebb arany, ezüst ókszer, órák, láncok
stb. melyek a legépszerűbb és leghasznos-
sabb karácsonyi és újévi ajándékok. Seré-
nyi híres gyöngyár szap tárgyairól, jutá-
nyos áruiról és megbízhatóságáról, vidéki
megbízásokat kiállítás gondolat eszközöl és
kívánatra nagy képesárjegyzéket ingyen küld.

Laptaláljónom:

Gyönös és Dócy.

MEGHÍVÓ.

A biükszádi takarékpéztár 1904. évi december 30-án d. u. 1/4 óraker
raját helyiségében

RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉST

tart, melyre a t. részvényesek lisztlettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. A takarékpéztár felszámolása iránti határozathozatal.
 2. Amennyiben a felszámolás el nem határozatodik, ottok,
aloknok. igazgatóság- és felü. felőbiztosítási tagok és ügyész válasz-
tása 1905., 1906. és 1907 évekre.
- Bükszádon, 1904. december 17-én.

Az igazgatóság.

Sz. 14204—804. tkvi

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNYI KIVONAT.

A csikszederai kir. törvényszék mint
tölekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy
Csomortáni Ferenéné szül. Ábrahám Juli-
ánna végrehajtotnok, Ábrahám Károly csik-
taplocai végrehajtást szenvelői elleni 136
kor. tökébevetelés és járuléka iránti végre-
hajtás ügyében a csikszederai kir. törvén-
szék területén lévő Csiktaploca község ha-
tárán fekvő a csiktaplocai 228 sztkjvben
A + 18. rsz. 9193. hrsz. kaszálóra 16 korona,
19. rsz. 6247/1. hrsz. kaszálóra 6 korona,
27. rsz. 9185., 9186., 9187., 9198. 9189.
hrsz. kaszálóra 120 korona és pedig az
1881. LX. t.-c. 156. §-a értelmében az Ab-
rahám Juliánna társtulajdonos jutalékára is
s egy az ingatlanok egészére, a csiktaplocai
2273. sztkjvben A + 1. rsz. 464. hrsz. bel-
sőségre 320 korona, 2 rsz. 465. hrsz. bel-
sőségre az árverést 320 koronában ezelen
megállapított kikötétsi árban elrendelte, és
hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az
1905. évi január hó 7-ik napján d. e. 9
órákor Csik-Taploca község házánál meg-
tartandó nyilvános árverésen a megállapított
kikötétsi árban alól is eladati fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az
ingatlanok becserának 10%-át közszpénzben,
vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfo-
lyammal számított és az 1881. évi november
hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminisz-
teri rendelet 8. §-ában kijelölt övadékköpes
értékpariban a kikötétsi kezéhez letenni,
avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmé-
ben a bányapénznek a bíróságnál előleges
elhelyezésről kiállított szabályszerű elismer-
vényt átszolgáltatni.

A csikszederai kir. törvényszék mint
tölekkönyvi hatóság.

Csikszederán 1904. november 23-án.
GECZŐ BÉLA a. k.,
kir. tészi bíró.

A leghiresebb kötőgépek

házi és ipari célra

I. styriai kötőgépgyár

magyar képviselete

Budapest, Erzsébet körút 28.

részletre is kapható.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Varrógépek és kerékpárok raktára.

Fogl József Lajos.

5 koronáért

küldök 4 1/2 kilo (körülbelül 50 darab) ke-
vésebb megcsirált finom onyha

pipereszappant

rózsa, lilomtejj, orgona, ibolya, rezeda, jáz-
min és gyünnyvirágból szépen összeválogatva.
A pénz előzetes megküldése esetén nagy
utánvételt küldi

AUFFENBERG JÓZSEF, BUDAPEST,
VII. Huszár-utca 8. szám.

Künnő

Demerara

és

Havannavalamint ig u finom
tea kapható:özv. Karda Lajosné
üzletében.

Csikszereda, Mikó-utca.

Háromszori
bekenésre

megszabadul kellemetlen lábatámasztástól.

1 korona beküldése ellenében

(tíz levéljegy) bérmentve küldi

REISZ GYÓGYSZERÉSZ

H A L A S.

**Magyar gyártmányu
levélpapírok****„Adria“, „Emke“,
„Szt-István korona“**

Minden modern alakban kaphatók:

Gyönös Gyula

könyvkereskedésében, Csikszereda.

Jorgó Jánosórász; raktár: BFCs. III/4,
Rennwég Nr. 75/B.Levelezőlap elegendő, hogy
gazdagon illusztrált árjegyzéke-
met ingyen és bérmentve meg-
kaphassa, olcsó bevásárlás céljából. Az üzleti
eljárás szigorúan tisztességes, részletes telje-
sen kizárva.**ÓRAJAVITÁSI MŰHELY.**Mindennemű zsebróbra új rugó be-
helyezése 40 kr. Minden vásárolt vagy ja-
vitott órát közezséget vállalok.**KIVONAT A NAGY ÁRJEGYZÉKBŐL:**

7787. sz. legolcsóbb, legjobb strapacóra.

alaklatokban, 36 órai jár.

8089. sz. valdó páncél—lánc 15 gr.

7858. sz. ezüst romantoir doplafóli.

7959. sz. inga-óra titániummal, 2 súlytal.

180 cm. magas

7929. sz. jó éhresztó óra

Szívóakceljék nevezése és ház-zámomra 75/B

pontosan illeszt.

Ne vegyen

Hegedűt vagy Harmoniumot,
míg**Keményi Minály**

műhangszerész legújabb képes

árjegyzékét nem olvasta, mely

ingyen és bérmentve küldetik

Budapest,

Király-utca 44/I szám

Pontos és szolid kiszolgálás!Bátor vagyok a nagyérdemű közönség becses tudomá-
sára hozni, hogy üzletemben minden árut leszállított olcsó-
árbán árúsítok és egyáltalán bátor vagyok megemlíteni, hogy a**karácsonyi ajándékok**u. m. gyermekjátékok, társasjátékok, önműködő
tárgyak, karácsonyfa díszek, üveg dolgok, gyertya-
tartók, gyertyák és minden a mi csak a karácsony-est
örömeit fokozza, megérkeztek és a legolcsóbb árbán besze-
rezhető, miért is a helybeli és vidéki nagyérdemű közön-
ség becses látogatását és meggyőződését kérem.Bátor vagyok megemlíteni, mint eddig, úgy most is a
ki husz korona értékű áru vásárlás összegét egyszerre, avagy
részletekbe a számításnál adott jegyzékkel igazolja annak**teljesen ingyen**adunk egy tetszőszerinti kis fénykép után egy életnagyságu
fényképet, miért csak a papírkéretért (passe-partoutért) három
koronát számítunk fel, hiszen ez a kép más honnan besze-
rezve 10-12 koronába kerül.

Becsés látogatásukért esedezve vagyok

kész szolgálattal

Székelyhidy Sándor

női- és férfi divat üzlete, Csikszereda.

Kéves haszon, nagy forgalom!

Szerezzük be mentőszekrény
szükségleteinket minél előbb, hogy
meg ne birságoľjanak!!!A legújabb miniszteri rende-
letnek megfelelő mentőszekrények,
teljes felszereléssel**Schottola Ernő**gyáros és nagykereskedőnél, a ma-
gyar általános kötanyaggyárban,
Budapesten, Andrássy-ut 2. szám
alatt kapható!

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

≡ Részletfizetésre kapható ≡Butor, Képek, Zongora, Cimbalom, Szőnyegek (Perzsa és Smyrna),
Falórák bármilyen nagyságban, Ékszerék, Férfi és női ruhánumú,
Mindennemű divatcikkek, Vásznak és Fejéreneműek, ugyesztén varró-
és kőtűgépek, Kerékpár, valamint bármilyen gazdasági gépek.
Minden cikket, úgy minőség és kiállítás szempontjából felelős-
séget vállalunk.

Első budapesti áru- és órlék-részletfizetéses hitelvezetési vállalat.

≡ Rosenfeld és Laufer ≡**BUDAPEST, VIII kerület, József-körút 9. sz.
Rökk-Szilárd-utca 8. szám.**

MINDENNEMŰ

VASÉSZTERGÁLYOZÁST.

GŐZGÉPEK LOKOMOBILOK, CSEP-
LŐKÉSZLETEK, IPARI, GAZDA-
SÁGI, REMINGTON IRÓ, MÁSOLO-
VARRÓGÉPEK, KERÉKPÁROK,
KÖZLŐMŰVEK, KUTSZIVATYUK,
VIZVEZETEK, VÍZI ÉS GŐZMAL-
MOK BERENDEZÉSÉT ÉS JAVI-
TASÁT JUTÁNYOS ÁRBAN

== KÉSZÍTI ==

KÖVÉR

GYÖRGY,

GÉP. BUTOR ÉS ÉPÜLET
MŰLAKATOS

CSIKSZEREDÁN (FŐTÉR)

Karácsonyi és ujévi ajándékul!

Melirótt tisztelettel tudatom közönséggel, hogy üzletemben

„A magyar nemzet története“,
Jókai összes művei. „Az Osztrák-
Magyar Monarchia“. „Király
könyv“. „Ösi erény“ (képek).
«Petőfi összes költeményei».

és más szép, díszes kivitelű könyvek nagyon olcsó árban beszerezhetők.
A közönség pártfogását kérve maradok

kész szolgálattal

Gyönös Gyula.

Tudósítás!

Van szerencsém a nagyérdemű
közönség b. tudomására hozni,
hogy folyóévi szeptember hó 1-én

a kádás meleg-fürdőt

megnyitotam, mely mindennap
a n. é. közönség rendelkezésére-
áll, d. e. 8 órától késő esti órákig.
Egy fürdőkád: 80 fill. 1 k. és 1 k. 20 f

Kiváló tisztelettel
Szopos Domokos,
Csikszeredában.

Legjobb és legbizalmasabb tészták.

Czukrászda Csikszeredában!

Van szerencsém a helybeli és vidéki n. é. közön-
ség b. tudomására hozni, hogy 1904. évi december
hó 10-ével Csikszeredába az Apaffy Mihály-utca
Jakab Lajos-féle házban a mai kor igényeinek minden
tekintetben megfelelő

CZUKRÁSZ-ÜZLETET

nyitottam. — Naponta mindenféle izletes SÜTEMÉ-
NYEK és CZUKORKÁK kaphatók.

Továbbá megrendelés útján esküvőkre, névna-
pokra stb. különféle TORTAKAT készítek.

A n. é. közönség b. pártfogását és megrendeléseit kérve vagyok

Latzina Károly.

Pontos és szolid kiszolgálás.

Főbirtokos tisztaság és áronosság.

köbögés és hurut ellen nincs jobb
RETHY-féle

pemetefű-cukorkánál!

Vásárlásánl azonban vigyázzunk
hütdározottan RETHY-félet kérjünk,
mivel sok hasonlatlan utánzata van.
== 1 doboz 60 fillér. ==
Csak RETHY-félet fogadjunk el!

PÉNZ

4 1/2% - OS

törlesztéses kölcsönök nyújtunk
budapesti és külföldi elsőrangú pénzügyintézetektől a föld-
birtok és ingatlan 3/4 értékeig I. és II. helyre
15-65 évig terjedő időtartamra

Személyhitelt papoknak, katonatisztek-
nek, állami- és magán-
hivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosok-
nak kezess és kezess nélkül 1-15 évig ter-
jedő időre gyorsan és diszcreten.

Bank- és magánadósságok converváltása.

Láng Samu

Budapest. VI. Nagymező-utca 12.

A kölcsön nem záloglevelekben, hanem készpénzben lesz folyósítva.
Értékpapírok és részvények a legmagasabb napi árfolyam mellett megvételnek.

Osztályosrészjegyek: 1/2 K. 12. — 1/3 K. 6. — 1/4 K. 3. 1/5 K. 1.50.

(Válasz kölyeg.